

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

DVEŘE NA VEŘEJNÁ HYGIENICKÁ ZAŘÍZENÍ A DO VEŘEJNÝCH ŠATEN SE VYBAVUJÍ HMATOVÝMI ŠTÍTKY PRO NEVIDOMÉ

Metodická pomůcka Ministerstva pro místní rozvoj ČR

1. Obecně

Člověk přijímá přibližně 85 – 90 % informací z okolního světa vizuální cestou. Ztráta zraku se promítá především do omezené schopnosti orientace. Při navrhování a provádění staveb se pro alespoň částečnou kompenzaci tohoto handicapu používají technické úpravy prostředí na bázi sluchu a hmatu. U nevidomých osob mezi primární znalosti patří používání Braillova písma. Při ztrátě zraku v dospělosti může být jeho dodatečné osvojení obtížné. Naopak lze očekávat dobrou znalost písma ve tvaru latinky a dokonce i reálnou představu o podobě grafických symbolů. Reliéfní formu znaků a symbolů lze vnímat též hmatem. Pro slabozraké je důležitý vizuální kontrast.

Z těchto zásad vychází evropské i národní předpisy, včetně vyhlášky č. 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

2. Bezbariérová vyhláška a norma Hygienická zařízení a šatny

Paragrafové znění vyhlášky stanoví rozsah bezbariérového užívání staveb. Skupina § 6 až 9 se týká staveb občanského vybavení v částech určených pro užívání veřejností. Konkrétně § 9 odst. 2 ve své poslední větě stanoví:

„každé hygienické zařízení a šatna, které jsou určeny pro užívání veřejností, musí být hmatově označena v souladu s požadavkem uvedeným v bodě 5.2. přílohy č. 3 k této vyhlášce.“

Přílohová část vyhlášky obsahuje požadavky na technická řešení jednotlivých prostor. V bodě 5 přílohy č. 3 jsou požadavky na hygienická zařízení a šatny. Konkrétně bod 5.2. této přílohy č. 3 obsahuje požadavek:

„Dveře musí mít na vnější straně ve výši 200 mm nad klikou umístěn štítek s hmatným orientačním znakem a s příslušným nápisem v Braillově písmu jako je text "WC ženy", "sprchy muži" nebo "šatny ženy". Braillovo písmo musí mít parametry standardní sazby.“ Metodika k vyhlášce č. 398/2009 Sb. vydaná IC ČKAIT pro ČKAIT a MMR s názvem "Bezbariérové užívání staveb" uvádí vzorové řešení na obrázku č. 183.

V době přípravy vyhlášky chyběla úprava na úrovni českých technických norem. Nyní již obdobný požadavek obsahuje norma ČSN 73 4108 : 2013 Hygienická zařízení a šatny ve svém čl. 14.5. Vzorové řešení je na obrázku č. 32.

3. Komentář

Smyslem této technické úpravy prostředí je ze stran nevidomého uživatele staveb spolehlivě odlišit vstup na záchody/sprchy/šatny pro ženy a vstup na záchody/sprchy/šatny pro muže. Ustanovení se vztahuje pouze na hygienická zařízení pro veřejnost a šatny pro veřejnost. Typickými příklady jsou záchody v čekárně lékaře, záchody v restauraci, záchody na nádraží a záchody, sprchy či šatny v bazénu.

Z hlediska technického řešení se štítek umísťuje nad kliku. Štítek musí obsahovat hmatný orientační znak a Braillovo písmo.

K hmatnému orientačnímu znaku: tato úprava slouží především osobám se získanou ztrátou zraku v dospělosti. Za hmatný orientační znak lze považovat reliéfní písmo ve tvaru latinky nebo reliéfní symbol, popřípadě k dobré praxi patří provedení obou reliéfních způsobů.

K Braillově písmu: tato úprava slouží především nevidomým osobám s vrozenou ztrátou zraku. Pro Braillovo písmo platí Úmluva o rozměrech Marburg medium.

4. Další formy hmatového označení sloužící k orientaci ve stavbě

Bezbariérová vyhláška a evropské výtahové normy vyžadují Braillovo a reliéfní písmo pro označení ovladačů výtahu. Bezbariérová vyhláška vyžaduje hmatové štítky pro některé prvky domovního vybavení patřícího výhradně k bytu zvláštního určení pro osoby se zrakovým postižením.

Dále nařízení Komise (EU) č. 1300/2014, o technických specifikacích pro interoperabilitu týkajících se přístupnosti železničního systému Unie pro osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace a návazně Směrnice SŽDC č. 118 Orientační a informační systém v železničních stanicích a na železničních zastávkách, resp. Grafický manuál jednotného orientačního a informačního systému vyžadují následující čtyři typy hmatových štítků: čísla kolejí na příslušném nástupišti, rozvržení sektorů na daném nástupišti, druh WC a samostatná přebalovací kabina.

5. Fotografie

Fotografie z některých realizací jsou na internetových stránkách sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR.

<https://www.sons.cz/Stitky-hapticke-P4005344.html>

Poznámka: Zaznamenáno dne 11. července 2019. Údaje na stránce se mohou v čase měnit a aktualizovat. MMR není jejich garantem.

6. Odkazy/zdroje

Nařízení Komise (EU) č. 1300/2014, o technických specifikacích pro interoperabilitu týkajících se přístupnosti železničního systému Unie pro osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1425023368952&uri=CELEX:32014R1300>

Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-398>

Normy ČSN EN a ČSN (přístup pro registrované firmy)

<https://csnonlinefirmy.agentura-cas.cz/podrobne.aspx>

Metodika k vyhlášce č. 398/2009 Sb. vydaná IC ČKAIT pro ČKAIT a MMR s názvem "Bezbariérové užívání staveb"

http://www.disparity.cz/data/USR_048_DEFAULT/VSB_metodika_bezbarierove_uzivani_staveb_text.pdf

Směrnice SŽDC č. 118 Orientační a informační systém v železničních stanicích a na železničních zastávkách a její prováděcí směrnice Grafický manuál jednotného orientačního a informačního systému

<https://www.szdc.cz/o-nas/vnitri-predpisy-szdc/dokumenty-a-predpisy>

(Údaje pro vyhledávací formulář jsou Typ: Provozně-Technické; Řada: Směrnice; Číslo: SŽDC 118 nebo SŽDC 118 - Grafický manuál)

Úmluva o rozměrech Marburg medium pro Braillovo písmo

<http://www.blista.de/download/druckerei/braille-dimensions.pdf>

SONS ČR - Štítky - haptické

<https://www.sons.cz/Stitky-hapticke-P4005344.html>